

Resource: Maelezo ya Masomo - Machapisho ya Vitabu (Tyndale)

Aquifer Open Study Notes (Book Intros)

This work is an adaptation of Tyndale Open Study Notes © 2023 Tyndale House Publishers, licensed under the CC BY-SA 4.0 license. The adaptation, Aquifer Open Study Notes, was created by Mission Mutual and is also licensed under CC BY-SA 4.0.

This resource has been adapted into multiple languages, including English, Tok Pisin, Arabic (عَرَبِيٌّ), French (Français), Hindi (हिन्दी), Indonesian (Bahasa Indonesia), Portuguese (Português), Russian (Русский), Spanish (Español), Swahili (Kiswahili), and Simplified Chinese (简体中文).

Maelezo ya Masomo - Machapisho ya Vitabu (Tyndale)

EZK

Ezekieli

Kitabu cha nabii Ezekieli kina maono ya ajabu, picha, na ujumbe ambao unaonekana kuwa mbali na maisha ya kisasa. Hata hivyo, ujumbe wake unabaki kuwa muhimu sana: Mungu atawatakasa watu wake na kuishi mionganoni mwao milele. Hata katika siku za giza zaidi, Mungu alisisitiza kwamba angewarudisha watu wake. Ujumbe huu ulitoa tumaini kwa watu wa Yuda waliohamishwa na unatoa msukumo kwa wote wanaomwamini.

Mpangilio

Kitabu cha Ezekieli kiliandikwa kutoka Babeli wakati wa siku ngumu za uhamisho wa Yuda huko Babeli (mwaka 605-538 Kabla ya Kristo (KK)). Wababeli walikuwa wameuteka mji mkuu wa Waashuru wa Ninawi (612 KK), na utawala wa Babeli ulikamilika kwa kushindwa kwa Waashuru wa mwisho waliokuwa wakipinga katika vita vya uamuvi vya Karkemishi (605 KK). Katika mwaka huo huo, Wababeli walivamia Yuda na kuchukua mateka kutoka tabaka za juu kurudi Babeli, akiwemo Danieli na marafiki zake watatu ([Dan 1:1-5](#)).

Mnamo 601 KK, Mfalme Yehoyakimu wa Yuda aliasi dhidi ya Wababeli, na alikufa wakati wa kuzingirwa kulikofuata (598 KK). Mwanawe, Yehoyakini, alitawala kwa kipindi kifupi tu kabla ya kujisalimisha na kuchukuliwa kwenda Babeli mnamo 597 KK. Wakati huo Wababeli pia walimchukua nabii Ezekieli na watu wengine mashuhuri uhamishoni na kupora hazina nydingi kutoka Hekalu huko Yerusalem.

Wakati Ezekieli alikuwa Babeli, Wababeli walimweka mjomba wa Yehoyakini, Sedekia, kwenye kiti cha enzi cha Yuda. Wakati Sedekia alipoasi dhidi ya Babeli, Wababeli waliharibu Yuda na kuzingira Yerusalem mnamo Januari 588 KK. Mji huo ulivunjwa na kuharibiwa mnamo Agosti 586 KK. Wababeli walimlazimisha Sedekia kutazama walipowaua wanawe; kisha alifanywa kipofu na kupelekwa Babeli pamoja na raia

wengine wa Yuda ambao walikuwa na ujuzi muhimu kwa watawala wao. Wafungwa hawa walibaki Babeli kwa kizazi kimoja hadi bahati ya ufalme ilipobadilika tena (tazama kitabu cha Ezra).

Maono ya kwanza ya Ezekieli yalifanyika Babeli mwaka wa 593 KK, alipokuwa na umri wa miaka thelathini ([Ezek 1:1-2](#)).

Muhtasari

Maono ya Ezekieli yanajumuisha miaka inayoongoza hadi na kufuatia uharibifu wa Yerusalem mnamo 586 KK. Kabla ya kuanguka kwa Yerusalem, Ezekieli alitoa ujumbe wa huzuni kwamba hukumu ingeja juu ya watu wa Yuda. Baada ya tukio hilo, Ezekieli alitoa maono mapya ya matumaini: Israeli ingeibuka kutoka kwenye majivu ya zamani zake. Ingawa nabii alihuzunika kwa kile kilichopotea, aliona mustakabali mzuri wakati watu wangeungama dhambi zilizowaletea maangamizi na Bwana angeanzisha taifa katika utakatifu.

[Sura 1-3](#) zinaeleza wito na kutumwa kwa Ezekieli kama nabii. Maono yake ya mwanzo zinaeleza utukufu wa Bwana, ukiwa katika harakati za kutisha ([1:4-28](#)). Kwa picha za harakati na hukumu, maono hayo yanaonyesha Bwana kama shujaa wa kimungu katika gari lake la mbinguni, akija kuhukumu watu wake. Wakati wa wito wa Ezekieli ([2:1-3:15](#)), Roho alimwambia kwamba watu wa Yuda wenye ukaidi na uasi hawatasikiliza ujumbe wake. Hata hivyo, Bwana alitaka Ezekieli kuwa mkaidi sawa katika kuwasilisha ujumbe wake kwa uaminifu. Kama mlinzi ([3:16-27](#)), alipaswa kupiga kengele kwa uwazi na kwa sauti. Mungu angemwajibisha nabii kwa kuwasilisha ujumbe, si kwa majibu ya watu.

Kwenye [sura za 4-24](#), Ezekieli anatoa orodha ya maangamizi dhidi ya Yuda na Yerusalem. Nabii anafanya mfululizo wa vitendo vya ishara vinavyoonyesha kuzingirwa na kuharibiwa kwa Yerusalem. [Sura za 8-11](#) zinaonyesha dhambi za Yerusalem katika mandhari manne ya machukizo yanayoongezeka ambayo yanaonyesha wazi sababu ya maangamizi yanayokuja. Utukufu wa

Mungu unaondoka kwenye patakatifu, na Hekalu linaangamizwa kabisa. Mashairi, maorakuli, na maono katika sehemu hii yote kwa pamoja yanathibitisha uhakika na haki ya maangamizi ya Yerusalem, yakihitimishwa na tangazo la kuzingirwa kwa Yerusalem na Nebukadneza na ujumbe wa mwisho wa uhakika wa hukumu ([sura ya 24](#)).

Ezekieli kisha anageukia tumaini, akianza na ujumbe saba ([sura 25-32](#)) ambao unashutumu mataifa yanayozunguka kwa kusaidia Wababiloni na kufurahia kuanguka kwa Yerusalem. Ujumbe huu unaonyesha kwamba ahadi Mungu aliyompa Abrahamu ilibaki bila kubadilika: "Nitawalaani wale wanaokudharau" ([Mwa 12:3](#)). Hukumu ya Mungu ingekuja kwa wote waliopata furaha katika kuanguka kwa watu wake na waliopata faida kutokana na maangamizi yao.

[Sura 33-48](#) zinakamilisha harakati kutoka hukumu hadi tumaini, zikianza na wakati muhimu ambapo waliohamishwa hatimaye wanaskia habari za uharibifu wa Yerusalem ([33:21](#)). Wakati huu Bwana anamwagiza tena nabii Ezekieli kuhudumu kama mlinzi, akitangaza hukumu kwa wale wanaokataa kutubu na kuahidi uzima kwa wale wanaofanya hivyo. Ujumbe wa tumaini unaahidi mchungaji mpya na agano jipya na ardhi, ambapo watu wataishi pamoja kwa umoja ([sura 34-37](#)). Mawingu meusi ya vita yanatishia picha hii ya baraka ([sura 38-39](#)), lakini Bwana anaonyesha uhakika wa hali mpya ya mambo. Bwana anakusanya majeshi ya Gogu na washirika wake, si kuhukumu watu wake waliotulia kwa amani, bali kuangamiza maadui wao mara moja na kwa wote.

Baada ya Mungu kumshinda Gogu na washirika wake, anaweza kufunua Hekalu la mwisho na ardhi iliyorekebishwa ([sura ya 40-48](#)). Kwa kutumia picha za usanifu, ibada, na kijigrafia, maono ya mwisho ya Ezekieli yanaonyesha ujumbe sawa na kitabu chote: Mungu atawainua watu wake kwa kiwango kipya cha utakatifu ili aweze tena kukaa katikati yao. Wale ambao walikuwa waaminifu zamani wanapata upya ufikiaji wa uwepo wa Mungu, wakati wale ambao hawakuwa waaminifu wanabaki pembezoni. Mto wa uzima unatoka katika Hekalu hili jipya; unavyotiririka, unakua na kubadilisha kifo kuwa uzima. Maneno ya mwisho ya Mungu kwa watu wake kuitopia Ezekieli hayatoi onyo la kuachwa na uharibifu; badala yake, yanatoa ahadi ya ushirika na uzima.

Uandishi na Tarehe

Kwenye mistari ya mwanzo ya kitabu, nabii Ezekieli anadai kwamba yeye ndiye mwandishi ([1:3](#)), na kuna sababu kidogo ya kutilia shaka dai lake. Kitabu kinaonyesha maslahi yote yanayotarajiwa kutoka kwa kuhani kama Ezekieli, na tukio kuu la uharibifu wa Yerusalem linatawala muundo wa kitabu. Nabii huyo huenda aliandika kitabu wakati wa kipindi ambacho maono na ujumbe wake ultolewa (593-571 KK), huku utunzi kamili ukikamilika pengine muda mfupi baada ya ujumbe wa mwisho.

Maana na Ujumbe

Kabla ya 586 KK, wote waliohamishwa Babeli na watu waliobaki Yuda walikuwa na uhakika kwamba Yerusalem haiwezi kuhanribiwa. Walidhani kwamba uwepo wa Hekalu na taratibu zake zilizowekwa zingehakikisha uhai wa mji. Ezekieli alilazimika kuwaambia kwamba walikuwa wamekosea kabisa. Kwa sababu Hekalu na taratibu zake zilikuwa zimeharibika na miyo na maisha ya watu yalikuwa ya kipagani kabisa, Yerusalem ilibidi iharibiwe.

Ingawa manabii wote wa Agano la Kale walilaani dhambi na ibada ya sanamu, labda hakuna aliyeitumia kwa maneno makubwa kama Ezekieli. Kuanzia wakati wa Israeli huko Misri na kuendelea, kutotii kwa watu wa Mungu kulienea katika kila tawi la jamii na kuhusisha kila aina ya kosa dhidi ya Mungu. Mungu hangeweza kupuuza au kuidhinisha dhambi kama hiyo na hakika angehukumu watu wake hivi karibuni. Hakuna kitu kingeweza kuokoa mji wa Mungu au watu wake kutoka kwa hukumu yake.

Baada ya uharibifu wa Yerusalem, watu wa Mungu walikuwa katika hatari kubwa ya kukata tamaa na kuvunjika moyo. Walihisi kuwa wamekufa kiroho, wamesahauliwa na Mungu na kutengwa na uwepo wake. Walisema, "Dhambi zetu ni nzito juu yetu; tunadhoofika! Tunavezaje kuishi?" ([33:10](#)). Miungu ya Babeli, ambayo ilionekana kushinda dhidi ya Bwana, iliwaandama watu. Hakuna aliyerudi nyumbani kutoka utumwani. Matumaini yao yalivunjika, na waliamini hawakuwa na chaguo ila kuishi katika nchi ya kipagani ya Babeli na kuwa sehemu ya utamaduni wake.

Kwa watu hawa waliokatishwa tamaa, nabii alitoa ujumbe wa ukoo na utukufu wa Mungu, akimwelezea Mungu kama mwenye enzi, aliye juu ya yote, na mwenye nguvu. Miungu ya Babeli

hakika haikumshinda Bwana; badala yake, Mungu aliliacha kwa hiari nchi yake na makao yake kwa sababu ya dhambi za watu wake. Ingawa aliacha mji mchafu wa Yerusalem, Mungu huyu wa utukufu hakuwaacha watu wake. Badala yake, alienda kwa mabaki ya watu wake walio uhamishoni ([11:16](#)), ambapo Ezekieli mwenyewe aliona utukufu wa Bwana kwa mara ya kwanza ([1:1](#)). Mungu alikuwa bado akidhibiti mambo yote, hata jaribio la mfalme wa Babeli Nebukadneza la kushauriana na miungu yake mwenyewe kupitia uganga ([21:21–23](#); linganisha [Dan 2–4](#)). Bwana alikuwa ameamuru uharibifu wa Yerusalem kwa ajili ya dhambi zake; Nebukadneza alikuwa tu akifanya kama wakala wa Mungu.

Uharibifu wa Yerusalem haukuashiria mwisho wa hadithi kwa watu wa Mungu. Mungu alikuwa ameahidi kubariki wazao wa Abrahamu, kuwafanya kuwa taifa lenye nguvu na kubariki mataifa yote kupitia wao. Maneno dhidi ya mataifa yanayozunguka Yuda ([Ezek 25–32](#)) yalionyesha kwamba Mungu hakuwa amesahau ahadi yake ya kale kwamba wale waliokuwa wakifurahia anguko la Israeli wao wenyewe wangehukumiwa vikali. Mungu hangeacha watu wake milele. Siku moja angeweza kurudi kuwa mchungaji wao ([34:11](#)); angegeuza nchi na watu kutoka kifo hadi uzima. Utukufu wa Mungu ungerudi tena Hekaluni, ambalo halingetiwa unajisi tena. Zaidi ya hayo, Mungu angekusanya watu wake waliotawanyika katika uwepo wake na kubadilisha njia za zamani za kufanya mambo na sheria mpya na viwango vya juu vya utakatifu. Wakiwa wamejazwa na Roho wa Mungu, watu hawangetiwa unajisi tena nchi kwa dhambi zao.

Ezekieli anaelekeza kwenye tumaini kubwa lililotimizwa katika Yesu Kristo. Kupitia Kristo, utukufu wa Mungu unakaa kikamilifu katikati yetu kama mwanga katika giza la uhamisho wetu ([11:16](#); [43:1–5](#); [Yohana 1:14](#)). Mchungaji Mwema anarejesha haki kwa kondoo wake ([Ezek 34:1–24](#); [Yohana 10:11](#)). Anatujaza na Roho wake na kutufanya viumbe vipyta ndani yake ([Ezek 36:26–28](#); [37:1–14](#); [2 Kor 5:17](#)). Wale ambao wamejiunga na Kristo wana ufikiaji mkubwa zaidi wa uwepo wa Mungu kuliko maono ya Ezekieli yalivyorajia. Wanaweza kukaribia kiti cha neema kwa uhuru na kunywa kutoka kwa maji ya uzima yanayotiririka kutoka kwenye kiti cha enzi ([Ezek 47:1–11](#); [Ufu 22:1–5](#)). Kila kitu ambacho Ezekieli alitarajia—na zaidi—ni chetu katika Kristo.